

EİF-MOB-5-2014-2(17)- XARICDƏ ELMİ TƏDBİRDƏ İŞTİRAK
MÜSABİQƏSİNİN QALİBİ XURAMAN BƏHMƏN QIZI
HÜMMƏTOVANIN HESABATI

13-15 oktyabr 2014-cü il tarixdə Türkiyənin Süleyman Şah Universitetində keçirilən “ I Uluslararası Türk Kültürü Kongresi. Türk Tasavvuf Kültürü ve Gelenekleri” qurultayında iştirak etdim. Konqreye qatılmamışdan öncə mart ayında məqalənin tezisi ilə bilim kurullarına müraciət edib, onlardan gələn məlumatı sizə təqdim edirəm. *Uluslararası Türk Kültürü Kongresi (ITCC)'ne 20 ülkeden 278 başvuru yapılmıştır. Başvurular içerisinde yaklaşık 100-120 tebliğ bilim kurulunca kabul edilmiştir. Hakemlerden gelen raporlar sonucunda, tebliğiniz kongremizde sunulmak üzere kabul edilmiştir.*

Bu qurultayda dünyanın 20 ölkəsindən olmaqla, 120 alim iştirak edirdi. Onların arasında Amerika, Hindistan, Macarıstan, Bolqariya, İndoneziya, Malaziya, İran, Kazaxıstan və s. ölkələrdən nüfuzlu alimlər var idi. Böyük təntənə ilə keçirilən bu konqrede əsas məqsəd indiki dünyamızın təlatümlərlə çalxalandığı bir vaxtda, qan və müharibələrin hakim olduğu bir zamanda təsəvvüf əhlinin insanları haqqa, ədalətə, əmin-amanlığa səsleməsi gözəl bir niyyət kimi ortaya qoyulmuşdur.

Mən çıxışıma məqaləmlə -“Nizami Gəncəvinin “Yeddi gözəl” poemasında mənəvi kamalın məqamları” ilə deyil, Mövlana Nizaminin ideyaları ilə başladım. Əsasən də onu vurğulayaraq qeyd etdim ki, Nizami Gəncəvi hələ XII əsrdə öz dövrünün hökmdarlarını ədalətli olmağa, onları tabeçiliyində olan insanlarla xoş davranmağa, ölkələrində əmin-əmanlıq yaratmağa səsleyirdir. \

Nizami Gəncəvi ideyalarının bizim iştirakçısı olduğumuz bu konqrede bir daha reallaşdığını gördük. Sonra əsas çıxışıma başladım. Çıxışım iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılandı. Onları maraqlandıran bəzi suallara, məsələn , Nizami Gəncəvinin “Yeddi gözəl” əsərində 7 rəqəminin həm xalq ədəbiyyatı , həm mifoloji təfəkkürlə bağlılığı məqamlarına aydınlıq gətirdim. Bütün bunlardan başqa hər bir çıxışçının məruzəsinə diqqətlə qulaq asır, yer gəldikdə Azərbaycanla bağlı məqamlara aydınlıq gətirilməsi üçün polemikaya girməli olurdum. Belə məqamlardan biri də Hacıtəpə Universitetinin professoru Abdürrəhman Gözəllə oldu. Hörmətli professorun təriqətlərlə bağlı çıxışı demək olar ki, bəzi təriqətlərin yayılma ariyalı slayt vasitəsi ilə konqre iştirakçılarına göstərilirdi. O, slaytda İran, Əfqanıstan, Hindistan, Monqolustan, Bağdad, Hələb və s. ölkələrdə yaranan və yayılan təriqət və onun nümayəndələri haqqında məlumat verildi, ancaq nədənsə, Azərbaycanın üstündən hörmətli professorumuz sükutla keçdi. Mən fasilə zamanı ona yaxınlaşıb Azərbaycanda Səfəviyyə, Xəlvətilik, Nəqşibəndilik kimi nəhəng təriqətlər və onların gollarının olmasını ona xatırlatdım. O isə cavabında əlində materialının olmaması, Azərbaycandakı təriqət ocaqları haqqında ayrıca tədqiqat işi aparacağını dedi. Bu konqrede maraqlı olan faktlardan biri də o oldu ki, Yrd. Doç. Dr Ayşe Nur Sir Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı fakültəsinin müəllimi bizimlə iş birliyi qurmağı təklifi etdi. O, bizim ölkəmizə 2-3 həftəlik tələbə mübadiləsi etmək , tələbələr universitetlərinə dəvət edib onları öz dərsləri ilə tanış etməklə yanaşı, bütün maliyyə xərclərinin ödəniləcəyi fikrini də bizim diqqətimizə çatdırdı. Bütün bunların həyata keçməsi üçün hər iki tərəfin çalışdığı müəsisə

rəhbərlərinin rəsmi sənədləri imzalaması vacib şərtlərdən biridir. Biz bu təklifi tabeçiliyində olduğumuz İnstitutun rəhbərliyinə bildirəcəyimizi ona söz verdik. Konqrede fasilə zamanı Süleyman Şah Universitetin tələbələri bizim Azərbaycandan olduğumuzu bildikdə və çıxışlarımız onların marağına səbəb olduğu üçün bizə yaxınlaşdılar. Onlar bizdən “Azərbaycan ədəbiyyatı” adlı bir ədəbiyyatın olduğunu, bu ədəbiyyatın hansı əsrdən başladığını, orada hansı şair və yazışılarnın olması haqqında məlumat verməmizi xahiş etdilər. Təbii ki, biz də Ədəbiyyatımız haqqında tələbələri yetərinə məlumatlandırdıq. Tələbələr bizə çox maraqlı bir açıqlama verərək bildirdilər ki, onlara Azərbaycan ədəbiyyatı İran ədəbiyyatının tərkibində tədris olunur. Bugünə kimi onlar “Azərbaycan ədəbiyyatı” adı altında fəaliyyət göstərən bir ədəbiyyatın varlığından xəbərsiz olduqlarını bildirdilər. Bu da ən azından yeni yaradılan böyük bir tədris ocağının Azərbaycan xalqının qədim və zəngin bir ədəbiyyata malik olmasından xəbərsizliyinə dəlalət edir. Belə mötəbər tədbirlər də əsas məqsədlərdən biri də ədəbiyyatımızın, tariximizin başqa dövlət və xalqlar arasında tanınmasına xidmət etməlidir.

Azərbaycanın nüfuzunun qorunmasına, yeni müstəqillik qazanmış dövlətimin başqa xalqlar arasında tanınmasına öz elmi biliklərimlə nail olmağa çalışmışam. İştirakçısı olduğum hər bir mötəbər təbirdə Azərbaycanı ləyaqət və şərəflə təmsil etmişəm.

Гүлнәтәвә Керәман
Əyşuliz. 6. XI. 2014